Prešovská rozvojová agentúra
Medzany 183, 082 21 Veľký Šariš

Výročná správa za rok 2021

Prešov, 20.03.2021 Mgr. Peter Rázus

Ing. Iveta Stromková

1. Identifikácia organizácie

Prešovská rozvojová agentúra (skratka PRERAG) vznikla v marci 2007 z iniciatívy expertov dlhodobo pôsobiacich v oblasti regionálneho rozvoja, vzdelávania a podpory zamestnateľnosti ľudských zdrojov a budovania partnerstiev v regióne. Všetci partneri majú dlhoročné skúsenosti s prípravou a realizáciou projektov, prácou s rôznymi cieľovými skupinami so znevýhodnením, vzdelávaním, spracovávaním strategických dokumentov a podporujú regionálny rozvoj v územiach okresov Prešov a Sabinov v Prešovskom kraji.

PRERAG, ako združenie právnických osôb, bolo založené: IBEKO Prešov s.r.o , EkoArch s.r.o, OZ IOK Homo, homini, Slovensko – japonská spoločnosť pre spoluprácu a priateľstvo. V súčasnosti sú jej členmi aj podnikateľské subjekty IBEEX, s.r.o., ABSOLVÓ, s.r.o., MATEKO s.r.o., ktoré sa zaoberajú hlavne činnosťou súvisiacou s aktivitami vypracovania strategických dokumentov hlavne pre samosprávy (napr. PHSR, KPSS, Stratégia rozvoja územia, Komplexný vzdelávací plán, Interné smernice, Finančné a ekonomické analýzy k projektom), vzdelávaním a poradenstvom pre čerpanie nenávratných finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ, nórskeho finančného mechanizmu, iných fondov, štátnych dotácií, grantov a iných zdroje financovania aktivít. Okrem toho sú našimi členmi aj zástupcovia samosprávy: obec Medzany z okresu Prešov, obec Doľany z okresu Levoča a mimovládne organizácie ako MyMamy, o.z., QUADAR, občianske združenie, Inštitút pre cezhraničnú spoluprácu a Slovensko-nórska spoločnosť, o.z.. Náš dlhoročný člen, Partnerstvo sociálnej inklúzie subregión Šariš, ktorý združoval samosprávy a MVO pôsobiace v sociálnych službách v okresoch Prešov a Sabinov dlhodobo nevykonáva činnosť, ktorá súvisela prevažne s pomocou pri zabezpečovaní sociálnych služieb v komunitách samospráv cez finančné prostriedky poskytované zo ŠF ESF, resp. OP Ľudské zdroje, z toho dôvodu sa nezúčastňuje stretnutí.

Od roku 2019 sme posilnili svoju činnosť, resp. svoje aktivity o sociálne služby pre znevýhodnené osoby (seniorov a seniorky), a to zaregistrovaním združenia ako subjektu krízovej intervencie. Tento krok sa ukázal ako správny, hlavne v období rokov 2020 – 2021, kedy sme svojimi aktivitami sme počas COVID-19, 1. a 2. vlny poskytovali služby, ktoré doteraz neboli zadefinované v tomto type sociálnych služieb, konkrétne v krízovej intervencii. E-Poradňa sa stala poradňou pre osoby, ktoré nemali k dispozícii výpočtovú techniku, prístup na internet, resp. nemali digitálne zručnosti, k využívaniu e-služieb.

Odborníci, pracujúci pre združenie, sú členmi expertných skupín a stálych komisií hlavne pri hodnotení projektov zo ŠF EÚ, resp. zriadených za účelom prípravy strategických dokumentov na národnej, resp. krajskej, resp. lokálnej úrovni.

Poslanie a strednodobý výhľad organizácie

Poslaním Prešovskej rozvojovej agentúry (ďalej len PRERAG), je napomáhať rozvoju regiónu v pôsobnosti okresov Prešov a Sabinov a okolia, podľa požiadaviek aj iným subjektom na území PSK. Formou informovania odbornej a laickej verejnosti , zapájaním sa do prípravy strategických dokumentov, vzdelávaním orgánov verejnej správy, podnikateľských subjektov a mimovládnych organizácií, konzultovaním a prípravou projektových zámerov v zmysle aktuálnych výziev zo štrukturálnych fondov Európskej únie, dotácií z prostriedkov štátneho rozpočtu resp. iných zdrojov a spracovávaním žiadostí

vrátane príloh. Okrem toho zabezpečuje aj implementáciu projektov (projektové riadenie, monitoring, finančný manažment, publicitu a expertné úlohy – najmä analýzy, prieskumy a vzdelávacie aktivity).

Taktiež spolupracuje na úlohách vyplývajúcich z jednotlivých operačných programov platných pre obdobie 2021 -2027, ktoré vykonáva na základe zmluvy a požiadaviek Úradu vlády SR, resp. klientov (samosprávy, súkromný sektor) a partnerov. Aktívne participuje na príprave nových strategických dokumentov Úradu PSK a mesta Prešov.

Najsilnejšou stránkou agentúry je znalosť prostredia, potrieb regiónu/územia a ľudských zdrojov, preto sa prednostne venujeme mäkkým projektom / neinvestičným v oblasti zvyšovania zamestnateľnosti, podpory vytvárania nových pracovných miest a vzdelávaniu ľudských zdrojov vo všetkých odvetviach, zlepšovaniu kvality základného vzdelávania modernizáciou učební, zvyšovaniu informovanosti v oblasti regionálnej politiky a realizáciou výstav formou kultúrno-spoločenských stretnutí so širokou verejnosťou, resp. mladými ľuďmi na témy korupcia, hoaxy, podvody, konflikty a i. PRERAG má bohaté skúsenosti s realizáciou medzinárodných partnerských projektov z fondov EÚ, NFM a pod. Sme výnimočnou organizáciou v oblasti bezbariérového turizmu / sociálne podnikanie, organizovania medzinárodnej výstavy kresleného humoru – ako motivačného nástroja pre rozvoj kreatívneho priemyslu a prezentácie zručností ľudí z pohraničia. Znalosťou činností MVO v lokalite okresov Prešov a Sabinov, v ktorých pôsobíme, pomáhame získavať finančné zdroje aj na drobné komunitné projekty. Prioritne sa venujeme sociálne znevýhodneným osobám (seniori, osoby so zdravotným obmedzením, nezamestnaným, MRK, osamelým ženám- samoživiteľkám ohrozeným chudobou, študentom/ absolventom škôl).

Naďalej aktívne pôsobíme ako jeden zo zakladateľov Integrovanej siete RRA, čo je samostatné združenie právnických osôb – zastrešujúce všetky RRA na Slovensku (založená v roku 2017). Zámerom je udržateľnosť týchto subjektov v regiónoch, ich akceptácia nielen v územiach ale aj na riadiacej úrovni, hlavne pri novovzniknutom MIRRI SR (Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie). Záujmom je dostať sa do odborných komisií pracujúcich na strategických dokumentoch na národnej a regionálnej úrovni.

2. Kontrakt organizácie s ústredným orgánom a jeho plnenie

PRERAG vykonával aktivity v roku 2021 bez finančnej podpory Úradu vlády SR, sekcie regionálneho rozvoja, napriek tomu plnil úlohy z vlastného rozpočtu, resp. z iných zdrojov (dotácie samospráv, štrukturálne fondy, vyšehradský fond, NFM, veľvyslanectvá a pod.). Všetky plánované aktivity boli plnené v súlade s časovým a finančným harmonogramom, projekty boli zúčtované včas a v súlade so zmluvnými podmienkami donorov.

3. Činnosti / produkty organizácie a ich náklady

Rok	***Číslo zmluvy, registračné číslo, alebo rok realizácie***	***Názov projektu***	***Popis projektu***	***Celkové náklady na projekt v eurách***	***Poskytnutý finančný príspevok alebo dotácia v eurách***	***Názov poskytovateľa finančného príspevku alebo dotácie***
2021	Zmluva č.	Krízová intervencia	Poskytovanie poradenstva v oblasti	3 000,00	2 999,00	Mesto Prešov

		v sociálnych službách	odstraňovania diskriminačných bariér spôsobených elektronizáciou služieb vo verejnej správe			
2021	T7-2020-017	Korupcia-skutok sa deje	Medzinárodné výstavy kresleného humoru (Ukrajina, ČR, Maďarsko, Poľsko, OZ ZOM Prešov)	10 000,00	8 000,00	Nadácia Ekopolis /Program Active Citizens Fund - Slovakia
2020 predĺženie 2021	Visegrad Fund No. 22020018	Free People	Výmena skúseností a recipročné výstavy národných autorov (ČR, SR, HU, UA, PL) – realizácia posunutá do r. 2021	25 000,00	23 022,00	Vyšehradský fond
2019 pokračovanie 2021	Zmluva o NFP I312041Q008+ Dodatok 1, 2, 3	PRERAG - Striebro spoločnosti a studňa múdrosti	Realizácia aktivít	25 000,00	25 000,00	IA MPSVaR SR
2021	Objednávky	Samosprávy a podnikatelia, projektové zámery, analýzy	Poradenstvo, konzultácie	3 000,00	3 000,00	Zdroje objednávateľa
2020 pokračovanie	FBR01-011	Free Feeling	Partnerský projekt – SK-NOR-IC, kultúrna výmena, výstavy	27 000,00	25 000,00	Úrad vlády SR, NFM/Kultúra

Projekt Striebro spoločnosti a studňa múdrosti- pokračovanie z roku 2019

Napredovaním spoločnosti a jej vývojom dochádza aj k diskriminácii určitých skupín obyvateľstva, ktoré je postavené na veku, pohlaví, rasy, rodu, etnika a iných aj spoločenských a ekonomických znakov. Tieto diskriminačné prístupy a postupy spôsobujú sociálne vylúčenie. V súčasnosti sa na Slovensku považuje za najviac ohrozenú skupinu diskrimináciou skupina obyvateľstva vo veku nad 60 rokov veku, bez prihliadania na pohlavie, t.j. seniori. Je to spôsobené dlhodobo nepriaznivým demografickým vývojom, kedy naša spoločnosť starne, nakoľko nedochádza k vyváženému prirodzenému prírastku. Technický pokrok je taký rýchly, že táto skupina obyvateľov, ktorá prišla do kontaktu s IKT na sklonku svojho aktívneho pracovného života, nemá prístup k niektorým službám z dôvodu ich nepochopenia, resp. neporozumenia. Väčšina inštitúcií, s ktorými prichádza do administratívneho styku komunikuje s klientelou elektronicky, administratíva prebieha len cez elektronické zariadenia a významne sa zmenil aj komunikačný jazyk, hlavne v slovnej terminológii.
Hlavným cieľom projektu je vybudovať nové služby pre seniorov a seniorky podporujúce ich ďalšie aktívne zapojenie v spoločnosti bez diskriminácie a ohrozenia. Aktivity smerujú k dvom špecifickým cieľom, a to:
1. Znížiť diskrimináciu seniorov a senioriek pri využívaní e-služieb poskytovaných verejnými inštitúciami a zabezpečiť ich dostupnosť zriadením mobilnej E-Poradne v okrese Prešov.
2. Vypracovať nové preventívne a vzdelávacie aktivity pre seniorov a seniorky, ktoré obmedzia ich sociálne vylúčenie, chudobu a diskrimináciu.

Projekt bol predĺžený z pôvodného termínu ukončenia 10/2020 na 12/2020, resp. až 8/2021. Hlavným dôvodom boli obmedzenia súvisiace s 1. a 2. vlnou pandémie COVID-19.

Obdobie realizácie: 01/2020 – 08/2021

IA MPSVR SR

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Projekt Korupcia-skutok sa deje

Projekt Korupcia - skutok sa deje, reaguje na problém, ktorý traumatizuje spoločnosť vo všetkých krajinách, likviduje etické a právne normy podporujúce spravodlivosť a demokratický charakter spoločnosti. Vytvára sa priestor, aby bola považovaná za štandardnú normu v administratívnom prostredí s dosahom na podnikateľské prostredie i občiansku spoločnosť. Projekt je zameraný na vzdelávanie študentov stredných škôl, aktivistov, využíva odborných lektorov a výstavu kresleného humoru na tému korupcia. Cieľom projektu Korupcia – skutok sa deje, je vysvetliť nebezpečie a znaky korupčného správania, prevencie i postihu korupcie na všetkých úrovniach a podporiť elimináciu tohto javu vo verejnosti, prezentovať metódy a techniky pri monitorovaní a zabezpečovaní dôkazov korupcie – sledovanie, dokumentáciu, či nasadení agenta provokatéra. Podporným cieľom je prinavrátenie dôvery pre orgány verejnej moci a inštitúcií napr. polícia, súdy etc. Projekt bol podporený sumou 7 200,00 eur, vlastné zdroje vo výške 800,00 eur.

Obdobie realizácie: 02/2021 -05/2021, predĺženie do 12/2021 (pandémia)

Bilaterálna spolupráca / NFM, výzva: T6- 2020- 003

Projekt Free Feeling

Potreba realizácie projektu vychádzala zo situačnej analýzy s výsledkom nedostatočného vzájomného poznania islandskej a slovenskej kultúry, ale aj možností bilaterálnej spolupráce oficiálnych kultúrnych inštitúcií, mimovládnych organizácií, občianskych iniciatív a individuálnych umelcov. Cieľom projektu bolo rozšíriť bilaterálne partnerstvo o kultúrnu inštitúciu, resp. individuálnych umelcov z Islandu a Slovenska, vzájomne prezentovať kultúrne aktivity, vymeniť si skúseností o spolupráci so samosprávou a využitím artmarketingu na podporu menšinovej kultúry. Doplnkovým cieľom je príprava follow up projektu zameraného na občiansky rozvoj v kult. inštitúciách, zapojenia NGO a samosprávy. Súčasťou projektu bola návšteva centier a podujatí nezávislej kultúry v Prešove, festivalu Živé sochy v Spišskej Novej Vsi, návštevy Galérie A. Warholu v Medzilaborciach, plenérové výstavy spojené s verejnými debatami, návštevy kult. inštitúcií v Hafnarfjordure a Reykjaviku.

Zrealizovali sme pracovné cesty spojené so stretnutiami projektových partnerov, samosprávy a zástup št. inštitúcií. Výsledkom je 8 spoločných výstav kresleného humoru slovenských a islandských autorov Elín Elísabet Einarsdóttir, Hugleikur Dagsson, Bobo Pernecký, Fero Jablonovský a i.

Obdobie realizácie: 07/2020 – 12/2021, (predĺženie/pandémia)

Spišská Nová Ves, 2021 – Festival Živé sochy

„Projekt „Free Feeling" je podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou".

Ostatné projektové činnosti

Agentúra počas celého roku 2021 poskytovala poradenstvo, konzultácie a informácie rôznym sociálno-ekonomickým partnerom pôsobiacim na území Prešova a Sabinova, resp. Prešovského kraja , ktorí prejavili záujem o možnosť čerpať nenávratný finančný príspevok zo ŠF EÚ. Tieto poradenstvá boli v nižšom počte ako v predchádzajúce roky, nakoľko opatrenia COVID-19 pozastavili hospodársky a ekonomický vývoj v krajine, z dôvodu obmedzenia pohybu a stretávania sa osôb. Taktiež sa väčšina finančných zdrojov, nevyčerpaných a dostupných v jednotlivých OP presúvala v súlade s Nariadeniami EK na proti pandemické opatrenia jednotlivých rezortov. Z uvedeného dôvodu aj väčšina projektov , podporených v roku 2020 prechádzala do pokračovania realizácie aj v roku 2021, nakoľko kvôli vládnym opatreniam nebolo možné realizovať aktivity na verejnosti.

4. Rozpočet organizácie

P.č.	Druh príjmu	Plán na rok 2021 v eurách	Skutočnosť rok 2021 v eurách
1.	Dotácia podľa zákona zo štátneho rozpočtu	3 000,00	3 000,00
2.	Členské príspevky celkom	100,00	100,00
3.	Príjmy z vlastnej činnosti žiadateľa	3 000,00	2 000,00
4.	Ostatné príjmy (granty, EÚ fondy)	38 000,00	41 000,00
5.	Príspevky a dary od právnických osôb a fyzických osôb	500,00	800,00
	Spolu	**44 600,00**	**46 900,00**

5. Personálne otázky

V uvedenom období sme spustili vlastný projekt podporený zo ŠF ESF, poskytovateľom je IA MPSVaR SR, takže sme viac zastabilizovali svojich dlhoročných expertov a zlepšili materiálno-technické zabezpečenie činnosti agentúry (2 kancelárie v nových priestoroch v meste Prešov, s prístupom k zasadačkám a prezentačnej technike).Na realizácii jednotlivých úloh sa podieľali interní a externí pracovníci ad hoc podľa požiadaviek nasledovne:

Ing. Iveta Stromková - projektová manažérka, expertka na ĽZ a investičné projekty, poradkyňa

Mgr. Martina Tverdiková – finančná manažérka a rozpočty projektov, finančné analýzy

Mgr. Peter Rázus – expert, publicita a informovanosť, kultúra a medzinárodné projekty a partnerstvá

Ing. Martin Vysocký – expert, web, lektor

Ing. Ľubomír Štavorský – technik

Mgr. Ladislav Kišeľak – regionálny manažér

PhDr. Štefan Baláž - technik

Mgr. Nicole Fuchsová – odborná poradkyňa, projektová manažérka

PhDr. Gabriela Lacušová – informačná a osvetová odborníčka

RNDr. Adriena Šmihulová - informačná a osvetová odborníčka

PaedDr. Magdaléna Rázusová, PhD – tlmočníčka a prekladateľka, asistentka

6. Ciele a prehľad ich plnenia

Hlavným poslaním našej agentúry je podpora rozvoja subregiónov v PSK, s cieľom znižovania vnútorných disparít v regióne. Dlhodobo sa snažíme o pozitívne prezentovanie technických kapacít a ľudského potenciálu v regióne a max. motivovať mladých ľudí a produktívnu časť obyvateľstva, aby svoju existenciu a život budovali v tomto kraji. Dlhé roky v kraji, v krajskom meste, zaznamenávame vysoký odliv mladých ľudí, ktorí odchádzajú mimo územie z dôvodu ďalšieho štúdia, resp. hľadania si zamestnania s lepším mzdovým ohodnotením a perspektívou využívania voľného času. Nedobudovaná infraštruktúra, ktorá bola a je prioritou všetkých vládnych garnitúr či už na miestnej, krajskej a národnej úrovni je stále v omeškaní, cca 20 rokov. Rozvoj a podpora cestovného ruchu v kraji je tiež dlhodobo len na papieri a podpora malých a stredných podnikateľov, ktorí sa venujú prevažne remeselnej výrobe a službám nie je dlhodobo prioritou, pritom už teraz je na trhu takýchto činností nedostatok. Pandémia a opatrenia Vlády sr zhoršili ešte situáciu u týchto podnikateľských subjektoch a cestovný ruch dostal dokonca na kolená. Vývoz ľudskej pracovnej sily, hlavne z oblasti technického priemyslu do iných častí územia SR, kde sídlia zahraničné automobilové závody, dlhodobo zhoršujú kvalitu a úroveň obyvateľstva. Starnúce obyvateľstvo, so stále sa zvyšujúcim vekom dožitia, vytvára tlak na zvyšovanie počtu miest v zariadeniach sociálnych služieb. Toto odvetvie, ale vyžaduje profesie, ktoré sú dlhodobo nedostatkové. Nezáujem o prácu s ľuďmi, hlavne v sociálnej oblasti, ktorá je naviac ešte nedostatočne ohodnotená ako mzdovo, tak aj samotnou spoločnosťou sa taktiež podieľa na kvalite služieb.

Našim prioritným a dlhodobým cieľom je správna orientácia žiadateľov na výzvy a vytváranie efektívnych a trvalo udržateľných partnerstiev, vytváranie socio-ekonomických partnerstiev na subregionálnej úrovni, aby sme horeuvedené javy minimalizovali a nebáli sa ich odhaľovať. Už viac ako 8 rokov sa venujeme ťažkým a nepopulárnym témam v krajine ako je korupcia, populizmus a byrokracia, formou, ktorá je verejnosti dostupná a prístupná... cez kreslený humor. Ten prezentujeme na výstavách po celej SR ale aj v Európe, zároveň vytvárame nové partnerstvá a spolupráce, organizujeme výmenné výstavy a prezentácie maliarov a karikaturistov, realizujeme vzdelávacie akcie so zaujímavými prednášateľmi-odborníkmi z prostredia polície, vyšetrovateľov a legislatívnych odborníkov, nielen zo Slovenska. Aj tento druh činností a aktivít prispieva k rozvoju regiónu... zlepšuje ho prostredníctvom informovaných a aktívnych obyvateľov, podporuje participáciu a spoluprácu.

7. Hodnotenie a analýza vývoja organizácie v danom roku

Prešovská rozvojová agentúra je stabilne pôsobiacou inštitúciou na území Prešovského kraja a v Integrovanej sieti RRA. Jej ľudský potenciál je zostavený z odborníkov, ktorí dlhodobo pôsobia v regionálnej problematike, pracujú v inštitúciách, ktoré sa podieľajú na tvorbe regionálnej politiky a sú akceptovateľnou odbornou silou pri rokovaniach a stretnutiach s našimi spolupracujúcimi ale aj inými verejnými a štátnymi inštitúciami pôsobiacimi na všetkých úrovniach.

8. Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie

Cieľovými skupinami, ktoré získavali benefity z podpory Prešovskej rozvojovej agentúry boli zástupcovia samosprávy, mimovládne organizácie, podnikateľské subjekty a aj občania vyhľadávajúci pomoc a informácie (seniori a seniorky).

9. Výstupy a záver

Všetky informácie a výsledky činnosti, vrátane fotodokumentácie sú zverejnené na web stránke združenia, www.prerag.sk.

V roku 2022 chceme naďalej spolupracovať s odbornou verejnosťou a inštitúciami na podpore rozvoja regiónu, okresu Prešov a Sabinov. V programovom období 2021-2027 sa chceme zapojiť do procesov plnenia Stratégií rozvoja PSK. V týchto dokumentoch budeme hľadať riešenia pre samosprávy a drobných podnikateľov, čerpať dostupné NFP zo ŠF EÚ, ktoré zvýšia ich konkurencieschopnosť, pomôžu vytvárať pracovné miesta nielen pre znevýhodnených obyvateľov, ale aj s vyššou pridanou hodnotou, za účelom zastavenia migrácie mladých ľudí a rodín z regiónu. Pandémia a s ňou súvisiace výpadky vo výrobe, ekonomická stagnácia, začínajúca inflácia, zdravotné problémy obyvateľstva a dopady tejto pandémie budeme pociťovať nielen v roku 2022, ale aj v nasledujúcich rokoch, čo ovplyvní aj potrebu zmeny priorít v spoločnosti.

Okrem toho sa stáva našou prioritou pomoc znevýhodneným občanom pri búraní bariér a diskriminačných opatreniach, súvisiacich s pandémiou, ktoré im zhoršujú dostupnosť služieb a aj prístup k službám.

Zameriame sa na mládež v oblasti vzdelávania sa v aktuálnych spoločenských témach – korupcia, diskriminácia, migrácia, hoaxy a pod.

Naďalej budeme pokračovať v spolupráci s našimi zahraničnými partnermi, najmä v Nórsku, Poľsku, Českej republike, Ukrajine a v Maďarsku. Zámerom je nadviazať partnerstvo s kultúrnymi inštitúciami na Islande. Okrem toho máme záujem pokračovať v tradičných projektoch, ktoré máme finančne podporované z Fondu na podporu umenia pri MK SR, Vyšehradského fondu a Nórskeho finančného mechanizmu / Bilaterálneho fondu pri ÚV SR.

V Prešove 28.3.2022

Schválila: Ing. Iveta Stromková